

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 27CoP/46/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3221200989
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Martina Trnavská
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3221200989.3

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Martiny Trnavskej a sudkýň JUDr. Aleny Záhumenskej a JUDr. Ľubice Bajzovej vo veci starostlivosti súdu o maloletého K., v konaní zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny T., pracovisko F., dieťa rodičov: matky A. a otca C. o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 2. júna 2022, č.k. 6P/80/2021-174, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom zo dňa 2. júna 2022 č.k. 6P/80/2021-174 súd prvej inštancie výrokom I. zveril maloletého K. J. na čas do rozvodu manželstva do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Výrokom II. otcovi uložil počnúc dňom 02.03.2022 prispievať na výživu maloletého K. J., sumou vo výške 150,- eur mesačne vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred k rukám matky. Výrokom III. nedoplatok na zročnom výživnom za obdobie od 02.03.2022 do rozhodnutia súdu v sume 365,32 eur uložil otcovi splácať v mesačných splátkach po 10,- eur mesačne spolu s bežným výživným počnúc prvým výživným po právoplatnosti tohto rozhodnutia pod následkom straty výhody splátok. Výrokom IV. rozhodol, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým K. J., každý týždeň v čase od piatku od 15:00 hod. do nedele do 15:00 hod. Matke uložil maloletého K. J., nar. XX.XX.XXXX na stretnutie s otcom riadne pripraviť a v stanovený čas v mieste bydliska matky maloletého dieťaťa otcovi odovzdať, kam otec maloleté dieťa po stretnutí v stanovený čas privedie späť. Výrokom VI. matke udelil za otca súhlas na podanie žiadosti o zápis maloletého dieťaťa K. J., nar. XX.XX.XXXX na povinné školské vzdelávanie do Základnej školy na ulici J. v F.. Vo zvyšnej časti návrh matky zamietol. Zároveň výrokom VIII. uložil otcovi a matke a tiež maloletému dieťaťu výchovné opatrenie, a to povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu, ktorého cieľom bude poskytnutie odbornej pomoci, podpory a poradenstva obom rodičom maloletého dieťaťa s cieľom zlepšenia ich vzájomnej komunikácie, s cieľom lepšie porozumieť svojmu prežívaniu a vývinovým potrebám maloletého dieťaťa a vo vzťahu k maloletému dieťaťu s cieľom naučiť sa rešpektovať authority a zaujať zodpovedný prístup k plneniu si svojich povinností s tým, že sociálne poradenstvo bude realizované v Centre pre deti a rodiny M., pracovisko F., po dobu šesť mesiacov v počte štyridsaťosem hodín, odo dňa právoplatnosti rozhodnutia súdu. Týmto rozsudkom zrušil neodkladné opatrenie nariadené uznesením Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 02.03.2022 č.k. 6P/80/2021 - 125, právoplatné dňa 23.03.2022. Výrokom X. rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol svoje skutkové zistenie, že maloletý K. J., nar. XX.XX.XXXX je dieťa narodené z manželstva rodičov, ktoré stále trvá, pričom rodičia nežijú v spoločnej domácnosti od októbra 2021, kedy matka spoločnú domácnosť spolu s maloletým K. a jeho plnoletou sestrou F. z dôvodu stupňujúcich sa konfliktov a hádok s otcom opustila a presťahovala sa do prenajatého bytu v F.. Maloletý K. sa však následne vrátil k otcovi do V., kde žil s otcom v rodinnom dome, k matke dochádzal 1 - 2 x v týždni, po prespatí odchádzal do G.,

kde doposiaľ navštevuje základnú školu. Maloletý trávi väčšinu času vonku mimo domova, čas trávi s kamarátmi, vozí sa na kolobežke po dedine, na motorke (babete), alebo s otcom vykonáva fyzické práce (práca okolo domu, práca v lese - príprava dreva). Maloletý je vzdelávaný ako integrovaný žiak v bežnej triede základnej školy s diagnózou ADHD. Uznesením Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 02.03.2022 č. k. 6P/80/2021-125, právoplatným dňa 23.03.2022 a vykonateľným dňa 02.03.2022, súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktorým zveril maloletého K. dočasne do osobnej starostlivosti matky s tým, že matka je oprávnená maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované neplnoleté dieťa mesačne, vždy do 15. dňa v tom-ktorom mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa a upravil styk otca s maloletým K. na každý víkend v čase od piatku od 15:00 hod. do nedele do 15:00 hod., pričom matke maloletého dieťaťa uložil povinnosť maloleté dieťa na stretnutie s otcom riadne pripraviť a v stanovený čas v mieste bydliska dieťaťa otcovi odovzdať, kam otec maloleté dieťa po stretnutí v stanovený čas privezie späť. Svoje rozhodnutie zdôvodnil tým, že model fungovania bežného života maloletého tak, ako bol nastavený jeho rodičmi do rozhodnutia súdu o nariadení neodkladného opatrenia, nie je pre maloletého prínosný a jeho negatívne dôsledky možno badať nielen v rodinnom prostredí, ale aj v školskom prostredí maloletého. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že dočasné zverenie maloletého do osobnej starostlivosti matky je za daných zistených skutkových okolností v najlepšom záujme maloletého K., pretože práve matka sa javí ako osoba, ktorá najlepšie pozná potreby maloletého, týmto prikladá potrebnú pozornosť a vie lepšie zabezpečiť nastavenie a následné dodržiavanie určitých pravidiel a denného režimu zo strany maloletého, ktorý maloletému v starostlivosti svojho otca chýba a je tak potrebný pre zlepšenie celkového správania sa maloletého a v neposlednom rade aj pre zlepšenie jeho prospechu v škole. Súd prvej inštancie konštatoval, že otec a taktiež maloleté dieťa (za psychickej podpory svojho otca) neodkladné opatrenie nerešpektujú a maloletý K. sa svojvoľne zdržiava v domácnosti otca aj počas týždňa, v ktorom čase má v zmysle neodkladného opatrenia vykonávať starostlivosť o maloletého matka, zabezpečovať jeho dôslednú prípravu na vyučovanie a taktiež maloletému nastaviť pevný režim, a to v záujme jeho ďalšieho zdravého fyzického a psychickeho vývoja, otec maloletého nepreberá a neodovzdáva matke v mieste bydliska dieťaťa v zmysle rozhodnutia súdu (maloletý chodí do domácnosti matky sám) a taktiež matke žiadnym spôsobom neprispieva na výživu maloletého. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že maloletý K. je naďalej žiakom Základnej školy s materskou školou v obci G., kde však dosahuje neuspokojivé výsledky, a to z dôvodu slabej až žiadnej prípravy do školy. Negatívne je maloletý zo strany školy hodnotený nielen v oblasti zvládania učiva, ale aj v oblasti správania. Maloletý K. má špecifické potreby, je to integrovaný žiak a pre zvládanie učiva ako aj kompenzovanie jeho správania do prijateľnej miery je nevyhnutný špecifický prístup. Y. K. má pri plnení školských povinností odporúčaný špecifický režim, pomoc asistenta. V domácnosti je potrebná každodenná a špecifická príprava s maloletým. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že práve matka, ktorá už dlhodobo spolupracuje aj s odbornými vo veci zainteresovanými subjektmi, a ktorá má dostatok znalostí o tom, ako treba k potrebám maloletého pristupovať, má najlepšie predpoklady pre to, aby zabezpečovala starostlivosť o maloletého. Maloletý potrebuje pevný režim, stabilitu výchovného prostredia, správny rodičovský vzor, špecifický prístup pri vzdelávaní. Maloletý taktiež navštevuje psychologické poradne, psychiatrickú ambulanciu a tiež neurologickú ambulanciu, pričom starostlivosť o maloletého aj v tejto oblasti zabezpečuje práve matka. Súd prvej inštancie zisťoval aj názor maloletého a k tomuto zisteniu v odôvodnení uviedol, že hoci maloletý vyjadril svoj názor, že by chcel byť s otcom i s matkou, čo je prirodzené, keďže dieťa má rado oboch rodičov a jeho najväčším práním je, aby jeho rodičia boli opäť spolu, je podľa jeho názoru v najlepšom záujme maloletého dieťaťa za danej situácie, aby bol zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá je ako rodič lepšie spôsobilá zabezpečiť riadnu starostlivosť, výchovu, vzdelávanie a ďalšie potreby maloletého dieťa, pričom vhodne upraveným stykom s otcom bude mať maloletý dostatočný kontakt aj s druhým z rodičov.

S poukazom na uvedené preto rozhodol tak, že maloleté dieťa zveril do osobnej starostlivosti matky, ktorá je oprávnená maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že maloletý má svojho otca rád, rád trávi čas v obci, v ktorej vyrastal od svojho narodenia, má tam svojich kamarátov, zázemie, svoje záľuby. Rešpektujúc právo dieťaťa na styk s druhým z rodičov (ktorému nebolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti), taktiež zohľadňujúc skutočnosť, že otec ako mužský vzor je v živote maloletého veľmi dôležitý, ako aj záujem maloletého na trávení voľného času s kamarátmi a ďalšími osobami jemu blízkymi v prostredí, ktoré má maloletý rád, s poukazom na potrebu stability výchovného prostredia a vytvorenia pevného režimu maloletého dieťaťa, s poukazom na nedostatky v komunikácii rodičov maloletého s cieľom predísť ďalším konfliktom medzi rodičmi, dospel k záveru, že matkou navrhovaná úprava stretávania sa otca s maloletým každý víkend od

piatku do nedele je vyhovujúca a zohľadňujúca všetky potreby maloletého, keď maloletý tak bude môcť po každom „školskom“ týždni plnom školských povinností (ktoré si bude plniť pod dohľadom matky) tráviť každý víkend u otca, kde bude môcť venovať svoj voľný čas najmä záľubám, kamarátom či otcovi. Ďalším výrokom súd určil výšku vyživovacej povinnosti otca k maloletému dieťaťu, a to s prihliadnutím na oprávnené potreby maloletého dieťaťa, ako aj majetkové a zárobkové pomery, možnosti a schopnosti oboch rodičov maloletého dieťaťa. Maloletý v škole má zabezpečené stravovanie vo forme obedov, kde výška poplatku predstavuje sumu 35,- eur mesačne. V súvislosti so vzdelávacím procesom je potrebné maloletému zabezpečiť potrebné školské pomôcky. Na začiatku školského roka sú výdavky na školské potreby vyššie, v priemere predstavuje výdavok na školské potreby 20,- eur mesačne. Rovnako je potrebné hradiť ďalšie školské poplatky, ako napríklad poplatok ZRPŠ vo výške 10,- eur polročne. Maloletý doposiaľ dochádza do základnej školy v G., prepravuje sa na trase F., pričom na cestovné je potrebné vynaložiť sumu približne 20,- eur mesačne. Maloletý má veku primerané potreby v oblasti stravovania, hygienických potrieb, ošatenia. Maloletý navštevuje odborné ambulancie, užíva lieky, s čím vznikajú ďalšie náklady, vrátane výdavkov cestovných do ambulancií nachádzajúcich sa mimo miesta bydliska maloletého. Všetky vyššie uvedené potreby, vrátane potreby bývania (matka býva v prenajatom byte spolu s plnoletou dcérou F., kde hradí mesačne nájomné vo výške 320,- eur, z ktorej sumy pripadá na jednu osobu - pri počte troch žijúcich osôb - suma 106,70 eur mesačne) bude hradiť matka maloletého dieťaťa i naďalej, keďže týmto rozhodnutím súdu bol maloletý K. zverený do jej osobnej starostlivosti. Matka je riadne zamestnaná, jej príjem je približne 550,- eur mesačne, poberá prídavok na dve deti, uplatňuje si daňový bonus, iné príjmy nemá. Okrem maloletého K. si matka plní vyživovaciu povinnosť aj voči plnoletej dcére F., ktorá bola toho času ešte študentka. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že matka je spoločne s otcom maloletého dieťaťa vlastníčkou rodinného domu (ako bezpodieloví spoluvlastníci), kde toho času býva otec maloletého dieťaťa, matka uvedenú nehnuteľnosť neužíva, iné nehnuteľnosti matka nevlasťní. Matka nevlasťní ani hnutelnú vec vyššej hodnoty, na jej bankovom účte je finančný zostatok približne 1.072,93 eur (ku dňu 25.03.2022). Otec maloletého K. je toho času bez pracovného pomeru, podľa jeho vyjadrenia nemá žiaden príjem, má zdravotné problémy a podal si žiadosť o invalidný dôchodok. Tieto tvrdenia otec súdu žiadny spôsobom nepreukázal. Z vykonaného dokazovania však vyplynulo, že i napriek jeho tvrdeniu o zdravotných problémoch, pracuje, vykonáva ťažké fyzické práce v lese či na záhrade, chová a predáva domáce zvieratá, pestuje, zbiera a predáva zeleninu i ovocie. Preto súd prvej inštancie vyhodnotil, že otec maloletého dieťaťa je nielenže schopný vykonávať pracovnú činnosť, zamestnať sa a riadnou prácou s pravidelným mesačným príjmom si zabezpečiť finančné prostriedky na úhradu výživného, že aj činnosťami vykonávanými doposiaľ si vie zabezpečiť príjem, ktorý môže následne použiť na úhradu výživného pre maloletého K.. Súd pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti zohľadnil aj tú skutočnosť, že otec maloletému zakupuje drahé darčeky, naposledy mu zakúpil bicykel (za kúpnu cenu približne 1.000,- eur), počas jedného roka mu zakúpil tri mobily (aktuálne mu opäť zakúpil ďalší mobilný telefón). Súd preto neuveril tvrdeniam otca o nedostatku finančných prostriedkov a nutnosti ich zapožičania. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že otec je vlastníkom nehnuteľností v obci V. (spoločne s matkou vlastní rodinný dom, v ktorom býva, vlastní ďalšie pozemky), má vedený účet vo U., kde má finančné prostriedky v celkovej výške 2.249,51 eur (1.080,12 eur a 1.169,39 eur) ku dňu 25.03.2022. Má zriadené stavebné sporenie, kde si podľa predložených dokladov vkladal vysoké sumy. Otec síce má ešte ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči plnoletej dcére F., túto si však neplní. Na základe vyššie uvedených skutočností súd dospel k záveru, že oprávnené potreby maloletého (ktoré sú primerané jeho veku) a majetkové a zárobkové pomery, schopnosti a možnosti oboch rodičov odôvodňujú určenie vyživovacej povinnosti otca voči maloletému dieťaťu vo výške 150,- eur mesačne, a to od momentu, kedy na základe vykonateľného neodkladného opatrenia vykonáva osobnú starostlivosť o maloletého jeho matka. Súd návrh matky v časti na určenie výživného od podania návrhu zamietol, avšak iba do dňa 02.03.2022, odkedy je maloletý na základe neodkladného opatrenia zverený do osobnej starostlivosti matky. Otec matke na výživu nijako neprispieva, maloletému uhradil v rozhodnom období poplatok za výlet v sume 55,- eur a vreckové na výlet v sume 30,- eur, preto zároveň rozhodol o výške a splatnosti ročného výživného, vzniknutého odo dňa vykonateľnosti neodkladného opatrenia do dňa vyhlásenia rozsudku vo veci samej určil v sume 450,32 eur, z ktorej sumy odpočítal sumu 55,- eur (úhrada výletu) a sumu 30,- eur (vreckové na výlet) a tak konečnú sumu ročného výživného určil v sume 365,32 eur, ktoré povolil otcovi splácať v mesačných splátkach po 10,- eur. Ďalším výrokom súd prvej inštancie udelil matke súhlas na zápis maloletého do inej základnej školy, a to vzhľadom na špecifické potreby dieťaťa vyplývajúce z predložených lekárskeho správ a vyjadrení odborných vo veci zainteresovaných subjektov s cieľom zabezpečenia lepších podmienok vo vzdelávacom procese. Nakoľko maloletý je rozhodnutím súdu zverený do osobnej starostlivosti matky, ktorá toho času žije v F., táto zmena školského zariadenia sa súdu javí ako vhodná

aj z dôvodu eliminovania každodenného cestovania maloletého z F. do G. a naspäť. Vzhľadom na to, že vykonaným dokazovaním boli zistené skutočnosti týkajúce sa nevhodného, vulgárneho správania otca k matke maloletého dieťaťa, jeho osočovanie a urážky, a to aj pred maloletým dieťaťom, čo negatívne vplyva na správne formovanie jeho postojev, názorov a jeho ďalší zdravý vývin, že maloletý nerešpektuje súdne rozhodnutie o neodkladnom opatrení a jeho prístup k plneniu školských povinností je laxný, súd prvej inštancie rodičom a tiež maloletému K. uložil výchovné opatrenie - povinnosť zúčastniť sa odborného poradenstva, ktorého účelom bude zlepšenie vzájomnej komunikácie oboch rodičov, s dôrazom na úplne vylúčenie vulgárnych a nevhodných vyjadrení zo strany otca maloletého dieťaťa na adresu matky, s dôrazom na vzájomné rešpektovanie názorov, zlepšenie sa pri plnení úloh s rodičovstvom spojených. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, kedy žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Vec právne posúdil podľa § 36 ods. 1, § 24 ods. 4, § 25 ods. 1 a 2, § 28 ods. 1, 2, § 62 ods. 1 až 5, § 75 ods. 1, § 35 Zákona o rodine, § 20 ods. 5 a § 31 odsek 1 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon).

2. Proti rozsudku podal včas odvolanie otec. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok „zrušil v plnom rozsahu“. Žiadal byť vypočutý a vypočuť taktiež maloletého, ktorý má podľa neho právo vyjadriť svoj názor. Tvrdil, že po skončení pojednávania maloletý plakal a nechcel ísť k matke do jej bydliska, pretože chce bývať s ním, nechce byť celý týždeň s matkou. Uviedol, že za ním chodí maloletý sám hneď zo školy, je tak XX rokov zvyknutý, má tu domov, kamarátov a jeho. Odkedy sa matka odsťahovala, syn trávi väčšinu času u neho a on mu venuje stále starostlivosť. Uviedol, že ho nebude nútiť ani traumatizovať a tiež ani brániť v styku s matkou. K odvolaniu priložil vyjadrenie maloletého, v ktorom ten uviedol, že na V. má domov, je tam od malička zvyknutý, je mu tam dobre a má tu veci, ktoré ho bavia. Vyjadril sa, že nechce bývať s mamou v F., mamu chce chodiť pozeráť dva-trikrát do týždňa, pretože tam nemá kamarátov, nemá tam čo robiť. Tvrdil, že otec sa o neho stará, na V. je mu dobre.

3. Matka sa k odvolaniu otca vyjadrila a navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdiť. Uviedla, že otcovi ide len o to, aby neprispieval na výživu syna, nebýval v dome sám a mal mu kto pomáhať s prácami okolo domu, s drevom, na rolách. Má 22 kusov oviec, ktoré chodí syn na skútri zavracať, pomáha so senom atď. Uviedla, že syn chodí pomáhať za plácu aj druhým že syn má u otca voľnosť, nemá žiadne pravidlá, otec ho nemá pod kontrolou, výrazne schudol (12 kg), pretože nemá pravidelnú a teplú stravu. Otec nevie variť. Potvrdila, že syn chodí hneď zo školy k otcovi, pretože otec mu zavolá, aby prišiel a vopred sú dohodnutí. Aj keď syn príde k nej do F., vzápätí mu volá otec, čo tu robí a na čo prišiel, keď na V. mu je lepšie. Otec syna citovo vydiera, že je na V. sám, nemá mu kto pomôcť, a že keď nepríde na V., potom nech nepýta bicykel, kolobežku, babetu. Syn je veľmi citlivý a veľmi ľahko sa dá ovplyvniť a manipulovať. Nebráni mu v styku s otcom, práve naopak syn potrebuje aj otca. Poukazovala, že syn je vo veku, kedy by mal byť viac pod kontrolou, mal by mať režim dňa, pravidlá a venovať mu viac pozornosti, čo u otca nemá. To, čo napísal syn a je to doložené k odvolaniu, mu podľa nej nadiktoval otec.

4. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení navrhol napadnutý rozsudok ako správny a v záujme maloletého potvrdiť.

5. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky zotrval na svojich argumentoch v podanom odvolaní.

6. Otec k písomnému vyjadreniu kolízneho opatrovníka uviedol, že maloletý sa pred kolíznym opatrovníkom vyjadril, že chce bývať v mieste trvalého bydliska. Súdom nariadené výchovné opatrenie nepotrebuje. Opätovne sa pridržiaval svojich argumentov ako v predchádzajúcich vyjadreniach.

7. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C.s.p.) po zistení, že odvolanie bolo podané v lehote (§ 362 C.s.p.) a má predpísané náležitosti (§ 363 C.s.p.), preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby bol viazaný rozsahom odvolania a dôvodmi odvolania (§ 65 a § 66 C.m.p.), prihliadnuc i na prípadné vady konania (§ 67 C.m.p.) a po jeho preskúmaní za nariadenia odvolacieho pojednávania za účelom zopakovania a doplnenia dokazovania (§ 385 ods. 1 a contrario C.s.p.) dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné podľa § 389 ods. 1 písm. c) C.s.p. zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

8. Odvolací súd vychádzal zo skutkového zistenia, že maloletý K. pochádza z manželského vzťahu jeho rodičov, ktorých manželstvo naďalej trvá. Matka podala návrh na úpravu práv a povinností

k maloletému dieťaťu na čas do rozvodu manželstva z dôvodu, že medzi ňou a manželom pretrvávajú dlhodobé spory. Situácia v domácnosti bola taká neúnosná, že matka sa odsťahovala zo spoločnej domácnosti spolu s maloletým K. a s plnoletou dcérou F. do F., kde aktuálne býva. Neodkladným opatrením Okresného súdu Bánovce nad Bebravou zo dňa 2. marca 2022 č.k. 6P/80/2021-125, ktorým súd zveril maloletého K. dočasne do osobnej starostlivosti matky s tým, že matka je oprávnená maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Otcovi uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa mesačne, vždy do 15. dňa v tom ktorom mesiaci vopred k rukám matky maloletého dieťaťa a upravil styk otca s maloletým K. na každý víkend v čase od piatku od 15:00 hod. do nedele do 15:00 hod., pričom matke maloletého dieťaťa uložil povinnosť maloleté dieťa na stretnutie s otcom riadne pripraviť a v stanovený čas v mieste bydliska dieťaťa otcovi odovzdať, kam otec maloleté dieťa po stretnutí v stanovený čas privezie späť.

9. Vzhľadom na to, že otcom tvrdené skutočnosti týkajúce sa názoru maloletého dieťaťa ohľadom primárneho predmetu nezhody rodičov a to výchovy boli protichodné so zisteniami vyplývajúcimi z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktorých tento založil svoje rozhodnutie o zverení maloletého K. na čas do rozvodu do osobnej starostlivosti matky ako aj vzhľadom na opakované písomné vyjadrenia maloletého v odvolacom konaní a vzhľadom na odvolací návrh otca, aby maloletý bol pred odvolacím súdom vypočutý, odvolací súd vo veci nariadil pojednávanie s cieľom doplniť dokazovanie. Na pojednávanie predvolal rodičov, kolízneho opatrovníka a zabezpečil prítomnosť maloletého. Primárnym cieľom bolo zistiť názor maloletého K..

10. Odvolací súd doplnil dokazovanie zápisnicou o pojednávaní na Okresnom súde v Bánovciach nad Bebravou dňa 08.09.2022 sp.zn. 6P/37/2022 vo veci rozvodu manželstva účastníkov a úpravy práv a povinností k maloletému, potvrdením Sociálnej poisťovne zo dňa 23.09.2022 (správou o príjme), správou kolízneho opatrovníka zo dňa 26.09.2022, správou Y.. N. V. zo dňa 12.10.2022, lekárskou správou T.. R. T. zo dňa 23.05.2022, správou Základnej školy G. zo dňa 29.09.2022, správou z poradensko- psychologického procesu ÚPSVaR T. zo dňa 20.10.2022.

11. Zo zápisnice o pojednávaní na Okresnom súde v Bánovciach nad Bebravou dňa 08.09.2022 sp.zn. 6P/37/2022 vyplynulo, že sa na súde prvej inštancie koná vo veci rozvodu manželstva rodičov a úpravy práv a povinností k maloletému na čas po rozvode manželstva začatej na základe návrhu matky. Pojednávanie dňa 08.09.2022 bolo odročené na 24.11.2022 za účelom vykonania psychologických konzultácií ma referáte poradensko-psychologických služieb na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny F.G.

12. Zo správy Základnej školy s materskou školou G. zo dňa 29.09.2022 o maloletom vyplynulo, že maloletý navštevuje v školskom roku 2022/2023 triedu X. A. V predchádzajúcom školskom roku si riadne plnil školskú dochádzku, správanie bolo v súlade so školským poriadkom, ale často bol v konfliktnnej situácii so svojimi spolužiakmi. Zo strany maloletého absentuje domáca príprava, čo má za následok slabé vyučovacie výsledky. Vyučovacie pomôcky si často zabúda. Spolupráca s matkou je na dobrej úrovni, často komunikuje telefonicky. Otec sa informoval o prospechu a správaní svojho syna minulý školský rok, ale nie tak často ako matka. Zo správy Y.. V. vyplýva, že maloletý je evidovaný v Psychiatrickej ambulancii pre deti a mládež v M. od 20.04.2020 pre úzkostný syndróm separačného typu, poruchu pozornosti s hyperaktivitou a sťaženou prispôsobivosťou. Pri prvom stretnutí mal doporučenú medikamentóznú liečbu, v škole individuálny prístup, nepreťažovanie, kľudný, pozitívny a podporujúci prístup. V roku 2021 nebol na kontrole ako mal určené, mal mať kontrolu v januári, ale kontrola sa zrealizovala až v júni 2021 (vtedy bol jeho stav neuspokojivý, v popredí dráždivé, neprispôsobila prejavy, s výbušnosťou, zle toleruje, keď niečo nie je podľa jeho predstavy, v škole často napomínaný). Mal odporučenú kontrolu o mesiac, avšak kontrola sa zrealizovala až v novembri 2021, kedy jeho stav nebol uspokojivý, čo bolo ovplyvnené aktuálnym rozchodom rodičov. Rodičom bol odporučený kultivovaný spôsob komunikovania aj napriek ich rozchodu, zároveň dohoda v starostlivosti o maloletého s tým, aby bolo akceptované, že aktuálne chce byť u otca a mamu bude v týždni navštevovať. Maloletému odporučil medikamentóznú liečbu, kontrolu o mesiac. Kontroly sa nezúčastnil, odvtedy sa o maloletom a jeho aktuálnom zdravotnom stave nevie vyjadriť.

13. Zo správy z poradensko-psychologického procesu Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny T. zo dňa 20.10.2022 vyplynulo, že maloletý je unavený a frustrovaný z dlhotrvajúcej nejasnej rodinnej situácie, zároveň cíti tlak na svoju osobu. Výpovedná hodnota prezentovaných informácií je

zo strany dieťaťa veľmi nízka, vo všeobecnosti má tendenciu prezentovať informácie prebraté od otca, pri konkretizácii však zlyháva. Radšej volí menej prísne výchovné prostredie otca v snahe vyhnúť sa povinnostiam a mať materiálne výhody. Komunikácia medzi rodičmi v oblasti výchovy úplne absentuje, čo dáva priestor pre rozvoj problémového správania dieťaťa a klamanie rodičov. Zverenie dieťaťa do striedavej osobnej starostlivosti z tohto dôvodu videl Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny T. ako rizikové. Vzhľadom na aktuálne prežívanie dieťaťa je podľa neho nevyhnutné pre dieťa zabezpečiť výchovné prostredie s jasnými pravidlami a režimom v snahe viesť dieťa k riadnemu plneniu svojich povinností so zreteľom jeho ďalšieho zdravého vývinu. Otec nemá záujem o ďalšiu spoluprácu s RPPS v snahe zlepšiť komunikáciu rodičov, podľa jeho slov nemá záujem a potrebu komunikovať s matkou dieťaťa.

14. Odvolací súd z výpovedí účastníkov konania zistil, že v praktickom živote maloletý už dlhšiu dobu trávi čas počas pracovných dní v domácom prostredí otca aj napriek súdom nariadenému neodkladnému opatreniu. Podľa vyjadrenia matky maloletý odíde za otcom uprostred pracovného týždňa a ostane u neho.

15. Odvolací súd na pojednávaní dňa 27.09.2022, odročenom z dôvodu náhlej nepredvídanej prekážky práve počas zisťovania názoru maloletého, vykonal pohovor s maloletým prispôbený jeho veku, rozumovej vyspelosti a tiež emočnému ladeniu maloletého, realizovanom za účasti kolízneho opatrovníka bez prítomnosti rodičov. Maloletý uviedol, že ho na pojednávanie priviezol otec, ktorým sa vopred o pojednávaní rozprávali. Spontánne uviedol, že sa rozprávali o tom, že by býval u otca a chodil by mamu pozeráť. U otca chce byť preto, lebo je tak odmalička zvyknutý, lebo tam má viac priestoru na behanie. Za mamou by šiel, kedy by mu to vyhovovalo. Potvrdil, že sám napísal vyjadrenie priložené k odvolaniu. Nesúhlasil so striedavou osobnou starostlivosťou. Odmietol ísť do školy do F., chce zostať v G.. Na ďalšom pojednávaní dňa 25.10.2022 bol na žiadosť otca i na jeho vlastnú žiadosť opätovne vypočutý bez prítomnosti oboch rodičov. Maloletý v úvode signalizoval zmenu názoru, výchovu si predstavoval tak, že by týždeň bol u otca a týždeň u matky a každý víkend by bol u otca, čo odôvodňoval tým, že tam má viac priestoru. Zotrval na tom, že chce zostať na škole v G..

16. Zo zisťovania názoru maloletého je odvolaciemu súdu zrejmé, že názor maloletého na otázku jeho zverenia do osobnej starostlivosti rodičov nie je úplne zastabilizovaný, jednoznačná stabilita preferencií v čase chýba, no je stabilný v tom, že odmieta tráviť dlhší čas v prostredí, v ktorom žije momentálne matka oproti prostrediu, kde žije otec, keďže ide o pre neho neznáme, cudzie prostredie, navyše úplne opačného charakteru, ako bol doposiaľ zvyknutý (mestské prostredie oproti dedinskému, byt oproti rodinnému domu so záhradou, z toho plynúci iný životný štýl, spôsob trávenia voľného času, iný spôsob hry, učenia, iní kamaráti a pod.). Je však zjavné, že maloletý má záujem tráviť čas s oboma rodičmi, aj s matkou a ideálnym by sa mu javilo, pokiaľ by rodičia žili spolu (ako deklaroval maloletý na psychologickom sedení zo dňa 16.05.2022). Odvolací súd prihliadol na skutočnosť, že ide o dieťa v pubertálnom veku, pre ktoré platí, že jeho pranie by malo byť rešpektované a nemalo by byť lámané len preto, že s tým orgán sociálnoprávnej ochrany detí alebo súd nesúhlasí. U starších detí dôkazná hodnota výsluchu vzrastá, pretože nevyhovenie či ignorancia ich názoru môže s ohľadom na ich vývojový stav (najmä v období puberty, v tzv. období druhého vzdoru) spôsobiť praktickú nefunkčnosť finálneho rozhodnutia a úplne opačný výsledok, hoci by bolo rozhodnutie myslené nanajvýš dobré a v záujme dieťaťa. Dôležité poznatky na účely dôkazné môžu byť vo zložitejších prípadoch súdu poskytnuté ustanoveným znalcom s príslušnou špecializáciou.

17. Zo vzájomných vyjadrení vyplynula tiež pretrvávajúca tendencia oboch rodičov zotrvať na pôvodných prednesoch. Matka uviedla, že by súhlasila so striedavou osobnou starostlivosťou o syna. Otec nechal rozhodnutie na odvolací súd, avšak uviedol, že nebude nútiť syna, aby šiel k matke. Otec vo výpovedi pred odvolacím súdom poprel skutkové tvrdenia matky, že by sa o maloletého nestaral. Práve naopak tvrdil, že matka sa o maloletého riadne nestará. Maloletý je väčšinu času, odkedy bolo súdom nariadené neodkladné opatrenie, v jeho domácnosti. Na otázku kolízneho opatrovníka, aký je vzťah maloletého k matke, otec uviedol, že matku má rád, ale neovplyvní, aby maloletý šiel k matke. Uviedol, že nemá syna ako prinútiť, má XX rokov. Je zjavné, že rodičia nie sú schopní sa na otázkach vhodného výchovného modelu bez intervencie súdu dohodnúť.

18. Maloletý vo svojom veku potrebuje nadobudnúť určitú dennú rutinu, potrebuje neustály dohľad nad výchovou, vnútorne sa nastaviť na podmienky praktického života, zmeny ktoré v

spolužití jeho rodičov nastali, pričom nesmie mať pocit, že je niekým do niečoho nútený, pretože len tak sa môže prirodzene na povrch dostať jeho skutočná vôľa o rozsahu a spôsobe trávenia času s tým-ktorým rodičom.

19. Odvolací súd doplnil dokazovanie, zisťoval priamo názor maloletého vzhľadom na jeho písomné vyjadrenia vo veci v odvolacom konaní priložené k odvolaniu otca, a vzhľadom na návrh otca na doplnenie dokazovania, avšak uvedené doplnené dokazovanie nepostačovalo na prijatie konečného rozhodnutia vo veci samej. Odvolací súd poukazuje v tomto smere na postoj maloletého a jeho emočné prežívanie, na zistenie, že maloletý nie je konzistentný vo svojich verbálnych výpovediach, pričom odvolací súd berie do úvahy skutočnosť, že ide o dieťa vo veku XX rokov, teda staršie dieťa, v pubertálnom období, kedy by sa mal v zásade jeho verbálny prejav rešpektovať. Zároveň zistil, že vzťahy rodičov dieťaťa sú vážne narušené, komunikácia je problematická, aj vzhľadom na to, že otec sa nechce podrobovať konzultáciám a spolupráci s RPPS v snahe zlepšiť komunikáciu rodičov. Odvolací súd tak dospel k záveru o potrebe získať hlbšie poznatky o veci znalcom, ktorý má odborné znalosti pre posúdenie vnútorného citového prežívania maloletého a posúdenie jeho schopnosti riadne verbálne prejaviť svoj názor, najmä zistiť, či u maloletého sú známky manipulácie rodičmi a v prípade zistenia manipulácie názoru maloletého dieťaťa, uviesť akej oblasti názorov dieťaťa sa manipulácia týka a kto sa jej dopúšťa, taktiež hlbšie posúdiť osobnostné a charakterové vlastnosti oboch rodičov a zistiť, či nedostatočné výchovné schopnosti a nezodpovednosť nevylučujú niektorého z rodičov zo schopnosti zabezpečiť zdravý psychický vývoj maloletého, posúdiť vhodnosť striedavej osobnej starostlivosti rodičov, a ak by sa forma striedavej osobnej starostlivosti javila ako najvhodnejšia pre maloleté dieťaťa, uviesť rozsah najoptimálnejšieho intervalu tejto starostlivosti a, či je vhodné, aby dieťa malo zachovaný styk s druhým rodičom aj počas doby, po ktorú by striedavú osobnú starostivosť tento rodič nevykonával, ktoré poznatky sú pre zistenie skutočného stavu veci potrebné.

20. Vzhľadom na skutočnosť, že ide o rozsahovo náročnejšie doplnenie dokazovania, ktoré nemožno vykonať v odvolacom konaní bez prietahov, odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie vo veci samej. Až po doplnení dokazovania súd prvej inštancie vo veci znovu rozhodne s prihliadnutím na aktuálne zistený skutočný stav veci s prihliadnutím na závery znaleckého dokazovania, pričom je viazaný právnym názorom odvolacieho súdu.

21. Odvolací súd dodáva, že je v záujme dieťaťa, aby sa dospeli rodičia naučili navzájom konštruktívne komunikovať o záležitostiach svojho dieťaťa. Pokiaľ niektorý z nich marí kooperáciu, súd disponuje prostriedkami, ktoré môžu napomôcť navrátiť vyvážený stav vo výkone rodičovských práv a povinností. Prípadné ovplyvňovanie dieťaťa proti druhému rodičovi je neprijateľné a svedčí o nedostatočnom rešpekte k zdravému psychickému vývoju dieťaťa bez ohľadu na to, či voči nemu má vlastné osobné výhrady.

22. S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu potom odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods.1 písm. c) CSP a § 391 ods. 1 CSP).

23. O trovách konania, vrátane trov odvolacieho konania, rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí (§ 396 ods. 3 CSP).

24. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté pomerom hlasov členov senátu krajského súdu 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje ,v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne(dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).